

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2024/16/-НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ЖАРГАЛАНТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2023 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН
ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Ц.Саранчимэг

Утас: 702723204 Цахим хаяг: saranchimegts@audit.gov.mn

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.03.25 № 01/236
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

ТӨВ АЙМГИЙН ЖАРГАЛАНТ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Н.ЭНХБОЛД ТАНАА

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 9 төсөвт байгууллага, 1 орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газар, 4 орон нутгийн тусгай сан, 1 төрийн сангийн нэгж нийт 15 тайлан нэгтгэгдсэн байна. Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь зөвхөн гүйцэтгэл үр, дүнгээр санхүүжих 7 байгууллагын орон нутгаас баталсан төсвийн хүрээнд тайлагнаж нэгтгэлд оруулсан.

2023 онд Төвийн худаг, Малчны хорооны худгуудыг цахимжуулан, Дэнжийн ар, Хөдөлмөр зусланд шинээр 2 худгийг ОНХС-ийн хөрөнгөөр гаргаж, цахим төхөөрөмжийг суурилуулснаар иргэдэд үйлчлэх үйлчилгээний чанарыг дээшлүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь аудиторын мэргэжлийн шийдлээр тайлант хугацааны санхүүгийн тайлангийн аудитад чухал нөлөө үзүүлсэн дараах асуудлууд байна.

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын болон татварын бус орлогыг 298,677.3 мянган төгрөгөөр буюу 24,3%-аар давуулан биелүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал гараагүй болно. Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		794,425.4	1,296,972.8
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	213,999.7	634,127.2
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	389,831.2	425,707.4
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	190,594.4	237,138.2
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		2,514,426.6	3,509,223.3
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	2,514,426.6	3,509,223.3
39200	Биет хөрөнгө		2,325,792.1	3,315,708.0
39300	Биет бус хөрөнгө	13	188,634.5	193,515.3
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		3,308,851.9	4,806,196.2
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		9,460.0	11,473.8
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	9,460.0	11,473.8
41300	Өглөг	17а, 17б	9,460.0	11,473.8
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		3,299,391.9	4,794,722.3
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		3,299,391.9	4,794,722.3
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		2,116,642.5	3,612,065.9
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		711,405.9	711,312.9
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		3,308,851.9	4,806,196.2

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		2,312,772.0	3,618,575.2
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		816,726.0	1,219,317.3
110	Орлогын албан татвар		607,132.2	959,814.3
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		634,274.5	988,814.3
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-27,142.3	-29,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар		64,389.8	94,258.1
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		145,204.0	165,244.8
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	823,237.7	1,224,535.3
120	Нийтлэг татварын бус орлого		823,237.7	1,224,535.3
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		672,808.2	1,174,722.6
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	1,697,868.8	2,124,350.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,642,316.7	1,895,244.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,573,233.7	1,872,149.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		368,402.5	545,890.1
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		46,231.3	69,873.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		518,907.3	606,221.2
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		37,128.8	41,869.1
2105	Нормативт зардал		188,673.0	177,512.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		8,559.7	7,335.9
2107	Томиллолт, зочны зардал		2,443.0	2,944.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,		87,817.5	8,269.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		315,070.6	412,234.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		69,083.0	23,095.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		55,552.1	229,105.5
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		614,903.2	1,494,224.8
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		7,236,342.7	804.2
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-6,621,439.5	1,493,420.6

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,001,952.80	3,011,038.1
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	816,726.0	1,219,317.3
110	Орлогын албан татвар	607,132.2	959,814.3
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	634,274.5	988,814.3
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-27,142.3	-29,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	64,389.8	94,258.1
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	145,204.0	165,244.8
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	13,983.2	32,639.6
1181	Газрын төлбөр	106,264.2	106,178.6
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	24,956.6	26,426.7
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	512,418.50	616,998.2
120	Нийтлэг татварын бус орлого	512,418.50	616,998.2
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	672,808.20	1,174,722.6
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,503,636.10	1,540,352.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,503,636.10	1,540,352.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,420,796.3	1,517,257.5
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	368,402.5	544,274.4
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	46,231.3	69,330.4
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	522,153.1	69,273.3
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,038.0	42,781.1
2105	Нормативт зардал	212,338.8	198,531.3
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,421.7	2,297.4
2107	Томилолт, зочны зардал	2,443.0	2,944.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,	88,245.5	8,285.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	138,522.5	579,540.5
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	82,839.80	23,095.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-	498,316.6	1,470,685.6
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	505,547.4	934,753.9
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	505,547.4	934,753.9
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	505,547.4	934,753.9
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-505,547.4	-934,753.9
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН	-116,099.6	-115,804.2
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	116,099.6	115,804.2
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-123,330.3	420,127.4
101	Мөнгө, түүнтэй адилтах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	337,330.1	213,999.7
20	Мөнгө, түүнтэй адилтах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	213,999.7	634,127.2

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	10,078,960.8	10,078,960.8
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-157,974.5	-157,974.5
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	9,920,986.3	9,920,986.3
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-154.8	-154.8
9	Тайлант үеийн үр дүн	-6,621,439.5	-6,621,439.5
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,299,391.9	3,299,391.9
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	3,299,391.9	3,299,391.9
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,301,394.8	3,301,394.8
20	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,794,722.3	4,794,722.3

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,630,548.9	2,319,941.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,361,153.5	1,298,887.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,342,404.5	1,281,138.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	516,558.6	501,457.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	64,474.8	64,367.1
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	635,839.3	610,602.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	43,190.0	39,315.7
2105	Нормативт зардал	1,000.0	996.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,800.0	8,293.4
2107	Томилолт, зочны зардал	4,713.0	2,624.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,	11,628.0	10,067.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	57,200.8	43,414.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	18,749.0	17,749.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	18,749.0	17,749.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,117,145.4	905,249.9
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР	152,250.0	115,804.3
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,630,548.9	2,314,018.9
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	706,851.8	689,156.5
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,655,363.6	1,525,721.1
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	248,333.5	99,141.2
36	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	20,000.0	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	262,746.7	203,133.0
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	203,133.0	197,210.3
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ		
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
610001	Төсвийн байгууллага	2	2
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	32	32
620001	Удирдах ажилтан	9	9
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	14	14
620003	Үйлчлэх ажилтан	4	4
620004	Гэрээт ажилтан	5	5
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	32	32
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	13	13
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТУ)	12	12
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7	7

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	156,241.9	58,662.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	156,241.9	58,662.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	131,275.9	51,328.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	39,706.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	4,963.3
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9,770.8	820.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,048.7	1,494.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	111,456.5	4,345.1
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	24,966.0	7,333.3
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,260.0	-
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	8,706.0	7,333.3
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	147,602.4	58,662.0
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	147,602.4	58,662.0
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	(8,639.5)	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	8,639.5	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

3.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нийт 83,202.3 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 83,202.3 мянган төгрөгийн алдааг залруулсан.

1. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд Баянбулаг цэцэрлэгийн төлөвлөгөөг таталгүй 22,780.1 мянган төгрөгөөр дутуу тайлагнасан, авлагын тодруулга тайланд 48,947.4 мянган төгрөг, өглөгийн тодруулга тайланд 11,473.8 мянган төгрөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актгүй үлдэгдлээр тодруулга тайланд тайлагнасан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн⁵ дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-д "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.7-д "байгууллагын санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ, тайлан, үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг үнэн зөв гаргах, тогтоосон хугацаанд тайлагнах" гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу залруулга хийгдсэн.

Аудитаар нийт 605,566.0 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, алдаа зөрчлийн давтан гаргахгүй байх 605,566.0 мянган төгрөгийн 4 зөвлөмж өгсөн.

3.2 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт байхгүй болно.

3.3 Албан шаардлага

Албан шаардлага байхгүй болно.

3.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1.Татварын болон татварын бус орлогыг төсөвт бүрэн төвлөрүүлээгүй

Илрүүлэлт:

Малын тоо толгойн албан татвар 70,504.9 мянган төгрөг, газрын төлбөр 20,919.5 мянган төгрөг, суутган-2 татвар 1,717.2 мянган төгрөг, галт зэвсгийн албан татвар 210.0 мянган төгрөг, ойн төлбөр 2,433.3 мянган төгрөг, түрээсийн төлбөр 250.2 мянган төгрөг, нэр зааж ангилагдаагүй орлого 205,055.9 мянган төгрөгөөр нийт 7 төрлийн орлого 301,090.9 мянган төгрөгөөр тасарсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 22.1.Төсвийг тогтоосон ангиллын дагуу төлөвлөж, гүйцэтгэлийг хэрэгжүүлж, бүртгэн, тайлагнана. 24.3.Татварын зарлагыг нэр төрөл, салбар бүрээр нь төлөвлөж, төсвийн гүйцэтгэлд тусган дэлгэрэнгүй тайлагнана гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн "толилуулга", "иж бүрэн байх", "үнэлгээ ба хуваарилалт" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Татварын болон татварын бус орлогын төлөвлөгөөг үндэслэлтэй төлөвлөж, татварын орлогыг бааз суурийг нэмэгдүүлэх, орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх талаар үр дүнд хүрсэн ажил зохион байгуулах

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

2. Нягтлан бодох бүртгэл тайлагналтай холбоотой

Илрүүлэлт:

Төсөвт байгууллагуудын татварын өр, авлагын тодорхойлолтыг татварын цахим системээр 1,407.6 мянган төгрөгийн дутуу төлөлттэй, 96,354.1 мянган төгрөгийн илүү төлөлттэй гэсэн нь ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн татварын өр, авлагын үлдэгдэлтэй тохирохгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 8 дугаар зүйлийн 8.1-д “Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.7-д “аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих, мэргэжлийн үйлчилгээний зөвлөгөө туслалцаа авах”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Татварын цахим системд алдаатай зөрүүтэй мэдээллийг засах талаар аймгийн Татварын хэлтэс хандан зөрчлийг арилгах

3. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой

Илрүүлэлт:

Дотоод хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөө гүйцэтгэлийг хянан үзэхэд 5 ажил төлөвлөснөөс 2 ажил хийгдээгүй, ажлын хэсгийн ажил хангалтгүй зохион байгуулагдсан байна. Энэ нь МУЗГ-ын 2011 оны 311 тоот тогтоолоор батлагдсан “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам:-ын 3.2-д “Дотоод хяналт шалгалтын нэгж, ажилтан нь тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлагад шууд захирагдах бөгөөд зохион байгуулалтын хувьд бусад бүтэц, нэгжээс хараат бус байна”, 3.3-д “Дотоод хяналт шалгалтын ажилтан нь тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрхэлж байгаа үйл ажиллагааны чиглэлээр боловсрол, мэргэжил эзэмшиж мэргэшсэн, ажлын дадлага туршлагатай байна” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Дотоод хяналтын ажлын хэсэгт бүтэц нэгжээс хараат бус, тухай байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлээр боловсрол, мэргэжил эзэмшсэн, ажлын туршлагатай албан хаагчаар улиралд нэгээс доошгүй удаа удирдлагын хурлаар хэлэлцүүлж, хамт олонд мэдээлж ажиллах

4. Шилэн дансны мэдээлэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Шилэн дансны үйл ажиллагааг шалгахад Шилэн дансны хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.3-д заасны дагуу тендер шалгаруулалттай холбоотой 15 ажил мэдээлэхээс 206,713.4 мянган төгрөгийн 3 ажил мэдээлэгдээгүй байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.2-т “мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх” гэж заасантай бүрэн нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны цахим хуудсанд тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгааныг тогтоосон хугацаанд ойлгомжтой бүрэн мэдээлж хэвших

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 6 дугаар сарын 15 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА,ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

4.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

мянган төгрөгөөр

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсантай холбоотой		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Засаг дарга	3	83,202.3			3	83,202.3						
Орон нутгийн хөгжлийн сан	1	2,757.0			1	2,757.0	1	2,757.0				
Хоршоо хөгжүүлэх сан	1	365,003.1			1	365,003.1	1	365,003.1				
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	1	4,792.9	1	4,792.9			1	4,792.9				
Дүн	6	455,755.3	1	4,792.9	5	450,962.4	3	372,552.9	-	-	-	-

4.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

мянган төгрөгөөр

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаа	Тоо	Дүн
Засаг дарга	3	398,852.6					3	398,852.6				
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	2	73,730.6	1	2,525.3			1	71,205.3				
Засаг даргын тамгын газар	9	1,067,205.9	1	11,337.1	1	26,006.6	7	1,029,862.2				
Орон нутгийн хөгжлийн сан	-	-						-				
Хоршоо хөгжүүлэх сан	1	7,000.0					1	7,000.0				
Эмийн эргэлтийн сан	-	-						-				
Байгалийн нөхөн сэргээх барьцаа сан	-	-						-				
Эко төв жаргалант ОНӨААТҮГ	-	-						-				
Дүн	15	1,546,789.1	2	13,862.4	1	26,006.6	12	1,506,920.1	-	-	-	-

6.3 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

мянган төгрөгөөр

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Засаг дарга	1	206,713.4					1	206,713.4
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	1	71,205.3					1	71,205.3
Засаг даргын тамгын газар	1	-					1	-
Дүн	2	71,205.3					2	71,205.3
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	2	71,205.3	-	-	-	-	2	71,205.3

6.4 Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
	Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Өөрчлөлттэй		
		санал дүгнэлт гаргах	Түүвэрт хамрагдах	Аудит хийгээгүй		Хязгаарла лттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Төсвийн шууд захирагч	2	1	1			1		
Орон нутгийн тусгай сан	4		4					
Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч	1	1			1			
Дүн	7	2	5	-	1	1	-	-